

Zoper tako shranjevanje sočivja ni kaj reči; treba je samo, da se gleda na to, da se izbere pravo mesto za jamo in se sploh z njo ravna, kakor je prav za sad, ki se spravi vanjo. Kar se tiče kraja, kjer se napravi jama, ta ne sme biti na mokrem, sploh ne na kraji, kamor prihaja rada voda ali pa se ne veeja globlje v zemljo. Zatem pa jama ne sme biti ne preveč v senci, kjer je vedno, skozi ves čas samo led, pa tudi ne preveč na solncu. Če je zadnje, tedaj se prst nad jamo tali v solnčnih dnevih, v mrzlih nočeh pa sopet zamrzne in ta razlika v toploti pride tudi do krompirja in je kriva, da začne gnjiti ali pa proti spomladi žene prerano kali — oboje na škodo gospodarja. Jama se torej naj napravi tam, kjer se solncu ne brani do nje, pa ono naj tudi ne prihaja na ravnost do jame.

Drugo, na kar se pri jami naj gleda, pa je potlej to, da ne bode preveč globoka ter ne pride preveč krompirja na kup, vendar pa je tako po 1 meter globoka še prava. Krompir ali repa itd. se naj ne dene moker v jamo, tudi ni dobro, če se dene hitro, ko se izkoplje vanjo. Dobro je, če se osnaži in še ostane potem na suhem, na zraku, naj se posuši in še le tedaj se naj vsiplje polagoma v jamo in sicer tako, da se ne natolče. Ko je potlej jama blizu do vrha polna in sicer dobro polna, to se pravi, da ni po mestih prazna, tedaj se pokrije krompir s suho slamo ali s smrečjem, bezgom itd. do 10 cm. na debelo. Bezeg se priporoča še posebej, ker brani mišim do krompirja. Teme jame, t. j. vrh jame, če se vzame jama po dolgem, naj ostane odprto, dokler se ni bati že mraza. Kedar pa je to ali kedar gre dež, pokrije se jama in tudi teme z deskami tako, da ima podobo strehe. Skoz odprti vrh izpuhtéva vodeni sopar. Kedar pa postane že precej zima, da se je bati že tudi, da zamrzne prst, tedaj se pokrije krompir za 20 do 30 cm. s prstjo, čez njo pride 15 do 20 cm. suhe slame in sedaj se jama pokrije še s prstjo do 30 cm. na debelo. Slama dela, da ne zamrzne prst nad krompirjem in torej tudi zgornje prsti ni treba preveč nasipati, ne višje, kakor smo rekli, do 30 cm.

Umeje se torej lahko, da jami, ki se napravi tako, kakor smo jo doslej opisali, ni treba odprtine, ne zvezka slame, ki sega doli do krompirja. Tak „dimnik“ je na škodo, ker pripravlja krompir na to, da prhni in gnjije. Tudi to bi ne bilo prav, ko bi človek jamo po zimi odpiral in le polagoma jemal iz nje krompir. Bolje je, da se izprazni h krati cela jama, ako je že kedaj na tem, da jo mora človek odpreti.

Sejmovi. Dne 3. novembra v Lesičnem pri Kozjem, v Mariboru, v Pišecah, v Stradnu, v Podčetrtku in v Vitanji. Dne 4. novembra pri sv. Barbari v Haložah in v Radgoni. Dne

5. novembra v Lučanah. Dne 6. novembra v Lembergu, pri sv. Lenartu v slov. gor., pri Novi cerkvi, pri sv. Vidu pod Ptujem, v Brežicah, na Rečici.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Resnica pa ne pravica.) V našem trgu so razmere zelo čudne. Naša okolica je probujena ter zavedna, kakoršne morebiti ne najdeš nikjer na Slovenskem. Naš kmet je ponosen na to, da je Slovenec; ponosen je, da mu je materinski jezik slovenski. Dobro spoznava, da je on na svoji zemlji gospodar, pa ne tujec. Čisto drugačno lice kaže nam trg Ljutomer. Navadno se misli po Slovenskem, da je naš trg slovenski. Kaj še! Tukaj vlada nemčurstvo, kamor le pogledaš. Za voljo pešičice Nemcev in nemčurjev mora nositi ves trg nemčursko lice. Človek res ne vé, ali bi se jezil, ali bi obžaloval, da se da ogromna večina slovenska vladati od neznatne manjšine. V občinskem odboru gospodarijo nasprotniki, kakor sami hočejo. In to gospodarstvo planta po vseh štirih. Sicer sedijo štirje narodni zastopniki v tem odboru, pa o njih ne čujemo nikdar ničesar. Ne vemo, ali se brigajo kaj za seje, ali nasprotujejo, kadar bi trebalo. Celo tako daleč smo prišli, da se pri nas skoro nihče ne briga za napredek narodne stvari. Puške so v žito zmetali. Mnogo, mnogo je gnjilega v slovenski stranki. Idi v naše slovenske pisarne, poslušaj narodnjake, v katerem jeziku občujejo. Nemško, samo nemško! Poglej njihovo uradovanje naproti slovenskim strankam! Iz večine nemško. Celo tako daleč smo že, da odlični narodnjaki celo deklam pišejo v službeno knjigo spričevalo v nemškem jeziku. Poglej si domače življenje in vzgojo otrok pri naših narodnjakih. Žalibože v večini nemčursko! Stopi v naše gostilne, v kavarno, kjer je središče naše čitalnice ter poslušaj narodnjake. Ptiča spoznaš po perji, narodnjaka po jeziku, v katerem občuje. Tukaj pa ne najdeš narodnjaka. Ako je deset Slovencev pri mizi in jeden Nemec med njimi in če tudi dobro razume slovenski, vendar ne čuje niti jedne slovenske besede. Poglej še naše ženstvo. Vsakemu narodu je zavedno in probujeno ženstvo čast in ponos; kajti mati je središče vzgoje, od nje največ obvisi, kakšen bo otrok. Poslušaj naše gospé in gospodične. Siromak, zastonj čakaš slovenske besede. Sram jih je, da bi vsaj med seboj govorile v materinskem jeziku. Idi po ulicah, kjer srečaš deco iz trga. Navadni pozdrav „kisthant“ doni ti naproti. Ali še hočeš več? — Tako je naše stanje. Nemčurstvo širi se vidoma od dne do dne in ž njim vstric propada vera in poštenje. Pri vsem tem pa je slovenska stranka mirna, niti mezinca ne gane. Boječnost, neodločnost

in mlačnost v največji meri vidiš na obrazih. Kam čemo priti?

Iz Brezja. (Odgovor.) V prilogi štev. 38. me nek sicer dobro znani dopisnik graja in črni, češ, da sem slab občinski predstojnik in nemčur. Vsak pa, ki ima z županovanjem količkaj opraviti, potrdi mi lahko, da je dandanes težko za župana, posebno tam, kjer se občinarji delijo v dve nasprotni stranki, kakor je to pri nas. Vsem se ne da ustreči, tako se more o času volitve v dež. zbor za volilnega moža pri nas tudi samo le eden izvoliti, ker postava le enega volilca pripušta. Voljen pa je gotovo le tisti, ki dobi največ glasov ter ima torej največje zaupanje pri volilcih. Ako sem pa jaz komu kaj obljubil, to sem in bodem tudi vselej storil, kajti tako je navada vsacega poštenega Slovenca, kakoršen sem in tudi vedno ostati hočem, naj me za to tudi še tako natolcujejo oni, ki hočejo kaliti ljubi mir, ki bi radi bili več in drugačnji, kakor so. Občinske ceste smo pa že v spomladi popravili in je pri tem že mogoče, da se cesta skazi kje v teku poletja. No, če je to, pa se popravi in konec je prepira.

Jože Košir, obč. predstojnik.

Od Hrvatske meje. (Svarilo.) Neki Blaž Simonič, iz Pušencev, črevljar, se poteplje po dolnjem Štajarskem in ves vspehan in žalosten po farovžih pripoveduje, da je denarje zgubil, in prosi, da bi duhovniki to v cerkvi oznanili. Da bi se mu lažje verovalo, pravi, da nakupuje vino, jabelka, skipek itd. Povsod pa potrka na dobrotno srce g. župnika, da bi mu s par goldinarji pripomogli, da zamore dalje potovati. V to pa zlorabi imena dveh častitih bratov duhovnikov, rekoč, da sta njegova brata. Znano je, da je več gg. župnikov na ta način opeharil. Ta Blaž Simonič je prebrisan poteput, katerega naj se varuje vsaki, ako bi zopet kje svojo srečo poskušal. Tudi bi bilo dobro, da ga sodnija popraša, plačuje li dohodninski davek od svojega rokodelstva.

Iz Ljutomerske okolice. (Neumne šale žalostni konec.) Nemarni delavci pri svojem delu rajši drugo mislijo, govorijo in delajo, kakor bi morali; zato zvečinoma svoje delo slabo opravljajo. Nemarnim delavcem se morajo prištevati tudi tisti, ki pri svojem delu neumne šale uganjajo, ter s tem sebe in druge motijo, včasih pa tudi kakšno škodo ali nesrečo zakrivijo. Tako se je zgodilo nedavno pod Dolnjim gradom pri Ljutomeru. Pri neki hiši so imeli terilje. Terilje pa posebno rade neumne šale uganjajo, zato ljudje pravijo: „Če ženska trlico le vidi, že nori“. K omenjenim teriljam je prišel domači pastirček, in gospodarjeva sestra začne fanteka dražiti: „Čakaj, Vincek, tebe bomo zdaj pekle“. Fantek kriči: „Tetica, ne, ne!“ ter beži mimo pečnice na vkreber, neumna terilja pa za njim, in ko ga zgrabi, zvalita se

oba nesrečno na pečnico in ker so se drogovi, na katerih se lan suši, strli, padeta v pečnico na ogenj. Ob enem se še sušeci lan užge. Druge terilje od strahu niso znale kaj početi. K sreči je bil gosdodar sam blizu, da je z veliko lastno nevarnostjo oba iz ognja potegnil. Vendar bila sta oba tako opečena, da je fantič že čez par dni umrl, opečena terilja pa še le čez tri tedne. In v tem času je strahovite muke in bolečine trpela ter svojo neumno šalo strahovito pokorila in obžalovala, videča, da je z njo svoje in nedolžnega fantiča življenje vkončala. Bog bodi obema milostljiv. Ta žalostni slučaj pa bodi drugim v svarilo, da enake neumne šale pri delu opuščajo, in da vsakdo svoje delo opravlja resno in vestno, tedaj tudi ne bo vtegnil misliti na neumne šale in bedarije.

Od Nove cerkve. (Dve novi nemški posojilnici.) Te dni mi je došlo v roke neko slovensko pismo, v katerem nemški gospodje iz Vitanja: Mulley, Jaklin, Lautner, Teppei, Zirngast, Tischler, potem pa Celjski Rakusch med njimi, naznanjajo, da so vstanovili v Vitanji neko hranilno in posojilno društvo. Razne misli so mi vhajale v glavo, ko sem prečital ta slovenski razglas, prvič: nemška gospôda ne more slovenskega kmeta zdaj drugače vloviti v svoje zanjke, kakor s slovenskimi pismi. V sili žre tudi h... muhe; in v sili lomi tudi nemčur slovenščino. Drugič: Slovenec vendar ni tako zabite glave, ker ga zdaj posnema vedno Nemec in nemčur. Slovenci so začeli vstanavljati svoje posojilnice — zdaj jih posnemajo tudi naši po sili Nemci. Tretjič sem si mislil: ta nemška gospôda v Vitanji je pa vendar-le prav siromaška, da ne more svojega nemškega društva sama voditi, temveč si je za posodo vzela Celjskega Rakuscha. Vitanjski Slovenci so vendarle mnogo brihtnejši od ondašnjih posiljenih Nemcev, ker svojo posojilnico vodijo sami. V kratkem se ima odpreti nemško posojilno društvo tudi v našem Vojniku. Vojniški trg je oblekel zopet nemško krinko; pred nekaterimi leti se je bila ondi vzbudila — žal — le za kratek čas, narodna zavest. Sveta dolžnost vsacega Slovenca je pa ta-le: da pusti nemška denarna društva lepo pri miru. Naj nemška gospôda baranta s svojimi novci, kakor je njej ljubo; naj posojuje svojim nemškim zemljakom: Slovenec si pa poišči pomoči pri svojih slovenskih posojilnicah, saj ti rade pomagajo. Zastonj pa pri svojih narodnih nasprotnikih tudi denarjev ne boš dobil. Svoji k svojim! bodi tudi tukaj naše geslo.

Iz Lembaha. (Pogreb.) V torek 16. t. m. je bila pri nas spet žalostna procesija, spreved pok. Neže Štampfl. Ranjka je umrla v nedeljo, dne 12. t. m. ob 6. uri zjutraj po hudi bolezni sprevidena s sv. zakramenti v 53. letu svojega življenja. Pokojnica je bila pobožna,

krščanska žena, pridna in marljiva gospodinja in dobra mati. Zapustila je vrlega in občespoštovanega moža in četiri pridnih otrok. Naj v miru počiva!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Vsa je podoba, da ni sedaj že nikomur veliko za tiste določbe, po katerih bi naj bila „sprava Čehov in Nemcev“ trajna. Sedaj se vršijo razprave o njih v dež. zboru v Pragi, ali mladočeški poslanci govorè veliko, nemški ne malo in vlada molči in molči — vse znamenje za to, da se jim ne mudi za spravo ni na Dunaji ni v Pragi. — Dnes se že zapre obrtniška razstava na Dunaji in pravi se, da je bila v vsem vse hvale vredna in je mogoče, da ne bode primanjkljaja v nje računu. — V Solnogradu so imeli nemški konservativci iz zgorenje Avstrije in Solnograške in menimo, da še tudi iz drugih dežel, te dni shod ter so se zjedini v to, da delajo v deželnih zborih pa tudi potlej v drž. zboru na to, da se osnuje velika „katoliška stranka“. — Štajarski ces. namestnik, baron Kübeck je bil zadnji četrtek na Dunaji in vzprejeli so ga tudi svitli cesar v posebnem zaslišanji. — V drž. zbor je volil okraj Radgona-Feldbach barona Morsey z 270 glasi, kandidat liberalcev pa ostane s 47 glasi doma. — Mestno starešinstvo v Celovci trdi, da se v mestu obuje le nemški in da je torej mesto nemško. Smešno, kaj pa se govori n. pr. vsak četrtek na trgu, na sejmišči? — Dež. priklada na žganje nese koroški deželi 95,000 gold. na leto, no izpije pa se torej te kuge veliko v deželi! — V Kranjskem dež. zboru ni obveljal prodlog, da se daje učiteljem 50 gld. doklade vsako leto, to pa tako dolgo, dokler ne obvelja postava, po kateri se vzviša plača vsem učiteljem. — Ljubljana je sila staro mesto in zato se najde večkrat starih reči globoko v zemlji, te dni so našli neki tudi klin iz železa, na katerem je napis v hijeroglifih, tedaj tak, kakor je bil pri starih Egiptčanih v navadi. — Na Primorji še vedno primanjkuje duhovnikov in ni še upanja, da že preneha v kratkem, ker se izuči na tamošnjih latinskih šolah premalo mladeničev, sposobnih za duhovniški stan. — Na mestu društva „pro patria“ dobijo v Trstu brž novo društvo, ki mu bode isti namen, t. j. poitalijančenje slov. otrok. Ime bode društvu „lega nazionale“. Dobro, da tudi slov. rodoljubi ne držijo tam rok križem! — Laška večina v dež. zboru za Istro prezira po polnem hrv. poslance ter ne posluša njih hrvatskih govorov, pač pa odgovarja na nje v zadnjem času zastopnik c. kr. vlade. No, s časom sreča pa še tudi laške možave pamet ter bodo izpoznali, da so tudi Hrvati toliko vredni, ka-

kor so Lah ali kar je tam blizo eno, iredentovci. — V Crnici pri Petrinji v Slavoniji so oropali blagajnico občine in gosposka je sedaj zaprla župana in več drugih obč. odbornikov, češ, da so oni krivi tega rapa. — Ogerski minister za uk in bogočastje, grof Czaky je sedaj v hudih stiskah vsled svoje uredbe gledé na izrejo otrok iz mešanih zakonov. Liberalci so pa seveda na njegovi strani. — Da odstopi minister Orczy ter pride na njegovo mesto Szögyenyi, je sedaj že blizo resnica. Nam ni znano, kaj da pomeni le-ta sprememba v ministerstvu ogerske vlade.

Vnanje države. Sv. Oče Leon XIII. so odredili, da se gre 9 zamorskih mladeničev učiti bogoslovja, in tako bodo svoje dni vrli misijonerji pri zamorskih rojakih. — Drž. volitve bodo po Italiji dne 23. novembra in minister Crispi si je v strahu, more biti po pravici, da njegova stranka ne dobi pri njih več večine. — Na Francoskem si vlada ne upa vzeti posojila, da doplača stroške, kar je premalo dohodkov za nje, pa tudi davkov ne bi rada nategnila. Kako pa sicer priti iz te zadrege? Da bi varčevali pri denarji, na to ni misli, dokler so ti republikanci na krmilu države. — Belgijski kralj, Leopold II. pojde te dni v Berlin, da obišče nemškega cesarja. — V Angliji se povspenja Gladstone in njegova stranka čedalje višje in je že mogoče, da dobi ministerstvo v roke. Za irsko katol. ljudstvo bi taka sprememba ne bila slaba, sicer pa Gladstone ni mož za to, da ga hvalimo. — Nemški general Moltke je dosegel svoje 90. leto in so bile vsled tega velike slovesnosti pri njem, samo knez Bismark se je skujal ter ni hotel priti k njemu, to pa zato, ker ni več drž. kancelar in ni dobil od cesarja Viljema vabila. — Visok ruski častnik, Obračev, biva te dni v Parizu in ugiblje se veliko, kaj da ondi dela. Nekim se dozdeva, da ima povelje od carja, naj preuči razmere francoske republike. — Ruska vlada namerava železnico skozi Sibirijo in utegne ji biti ta kedaj na obilno korist. — Rumunska kraljica se je vrnila v Bukrešt in so jo ministri in drugi dostojanstveniki pričakali na meji Avstrije. — Knez bolgarski je sam uni den odprl sobranje ali drž. zbor ter so njegov nagovor poslanci vzprejeli z velicim navdušenjem; tako se vsaj poroča iz Sofije. — Prejšnji srbski kralj, Milan, pride te dni na Dunaj in ostane menda ondi več časa; v Beligrad pa se bojda ne vrne v kratkem. — Turski sultan ima sedaj težave s pravoslavnim patrijarhom in so vsled tega bile vse pravoslavne cerkve v Carjemgradu zaprte do torka. Kako se stvar razmota, ali odjenja patrijarh ali sultan, to se ne ugane lahko, saj je tam doli vse negotovo. — Po celi Greciji so imeli te dni volitve in je pri njih zmagala stranka, ki nasprotuje se-